

Yttrande över ”Villkor för intjänande och bevarande av tjänstepension (SOU 2016:51)”

Arbetsgivarverket har anmodats att lämna synpunkter på betänkandet ”Villkor för intjänande och bevarande av tjänstepension (SOU 2016:51)”. Arbetsgivarverket sluter som arbetsgivarorganisation de centrala kollektivavtalen inom den statliga arbetsmarknadssektorn däribland avtal om tjänstepensioner.

Inledning

Arbetsgivarverket instämmer med utredningens förslag om att rådets direktiv 2014/50/EU om förbättrade villkor för intjänande och bevarande av kompletterande pensionsrätter genomförs i lag. Utredningen föreslår vidare att det, med beaktande av bestämmelserna i direktivet, ska vara möjligt att avvika från vissa bestämmelser i lagen genom kollektivavtal. Även detta tillstyrker Arbetsgivarverket.

Direktivets syfte är att underlätta för arbetstagare som vill utöva rätten till fri rörlighet mellan medlemsstaterna genom att minska de hinder som kan följa av vissa bestämmelser i kompletterande pensionssystem.

Lagstiftningens tillämpningsområde m.m.

Utredningen föreslår, utöver direktivets tillämpningsområde och oaktat dess syfte, en lagstiftning för tjänstepensioner som omfattar samtliga arbetstagare och till viss del anhöriga. Detta oavsett om arbetstagaren skulle eller inte skulle ha träffats av bestämmelserna i direktivet. Arbetsgivarverket är tveksam till detta förslag.

Förslaget gör att lagstiftningen, oavsett om regleringen som sådan faktiskt får en mindre praktisk innebörd för kollektivavtalade pensioner idag, medför ett större ingrepp dels i enskilda arbetsgivares möjligheter att besluta om tjänstepensioner dels i kollektivavtalsparternas möjligheter att reglera villkor för tjänstepension än vad direktivet med nödvändighet uppställer.

Direktivets syfte och tillämpningsområde gäller rörligheten mellan medlemsländer i EU och utgår från arbetstagare som, utan att uppbära ålderspension, i samband med avgång från en anställning flyttar till ett annat medlemsland. Direktivets regler är delvis dispositiva, delvis tvingande inom tillämpningsområdet. Genom införandet av en allmän lagstiftning med den definition av vilka arbetstagare som omfattas av bestämmelserna om-

fattar tillämpningen arbetstagare som har avgått från en arbetsgivare oavsett vilken situation som en arbetstagare i övrigt befinner sig i. Arbetsgivarverket efterfrågar en närmare analys av eventuella konsekvenser av detta förslag.

Utredningen anför som grund för sitt förslag bl.a. praktiska problem för arbetsgivarna att hantera olika tjänstepensionsvillkor för arbetstagaren i olika situationer som en anledning till en allmän lagstiftning. Arbetsgivarverket bedömer att de problem som eventuellt kan aktualiseras är något som arbetsgivaren kan hantera.

Ett annat argument som utredningen anser talar emot att begränsa lagstiftningen till direktivets tillämpningsområde är att arbetstagare, enbart i syfte att tillgodogöra sig direktivets bestämmelser, tillfälligt flyttar till ett annat medlemsland för att därmed komma att innefattas i direktivet/lagens tillämpning. Arbetsgivarverket bedömer att det inte är något som i större utsträckning kommer att ske.

Möjligheter att avvika genom kollektivavtal

Arbetsgivarverket tillstyrker att avvikelser ska kunna i så stor utsträckning som direktivet tillåter ska kunna göras genom kollektivavtal.

Arbetsgivarverket vill samtidigt framhålla att genom lagens föreslagna tillämpningsområde i förhållande till direktivets tillämpningsområde så kan reglerna komma att tillämpas delvis inkonsekvent. Centrala parter kan göra avsteg från lagstiftningen i de delar den är dispositiv, under förutsättning att man beaktar det berörda direktivets regler, samtidigt skulle tvingande delar träffa alla oavsett hur centrala parter ha utformat regelverket i de dispositiva delarna. Även av detta skäl är Arbetsgivarverket tveksam till att lagens tillämpningsområde gäller utöver direktivets.

Utbetalning enligt 7 §

Utredningen skriver att avlösen av tjänstepension med engångsbelopp strider mot själva syftet med pension, men menar trots det att det finns anledning att medge sådan avlösen vid ett lågt värde på pensionsrättigheten.

Arbetsgivarverket önskar ytterligare analys av bestämmelsen. Den träffar inte enbart arbetstagare med kollektivavtalad tjänstepension där regelverket är dispositivt. Frågor som bör bli föremål för analys är bland annat följande. Gäller återköpen alla pensionsrättigheter såväl förmånsbestämda som premiebestämda och oaktat om och hur de tryggas? Hur ställer sig regelverket i övrigt till annan lagstiftning, t.ex. inkomstskattelagen? Är detta en möjlighet vid all avgång från en arbetsgivare? Hur påverkar regelverket utformningen av försäkringar och tjänstepensioner i övrigt? Hur betraktas en utbetalning från arbetsgivaren till arbetstagaren – är det en lön?

Tjänstepensionsförsäkringar kan – liksom utredningen skriver – återköpas enligt bestämmelser i Inkomstskattelagen. Arbetsgivarverket menar att det är angeläget att dessa bestämmelser inte påverkas, eller förändras, av de möjligheter till utbetalning som återfinns i förslaget.

Definitioner

Lagen omfattar tjänstepensioner oavsett hur dessa utlovas eller finansieras. På en stor del av arbetsmarknaden återfinns premiebestämd tjänstepension som förvaltas i tjänstepensionsförsäkringar. Här används t.ex. begreppen försäkringstagare (arbetsgivaren) och förmånstagare (arbetstagaren). Arbetsgivarverket bedömer att det eventuellt kan finnas skäl att se över föreslagna begrepp/definitioner.

Rättegång

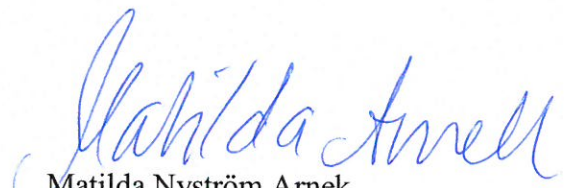
Mål om tillämpningen av lagen ska enligt utredningens förslag handläggas enligt lagen (1974:371) om rättegången i arbetstvister (LRA). Enligt 1 § LRA äger lagen tillämpning på rättegången i tvister om kollektivavtal och andra tvister rörande förhållandet mellan arbetsgivare och arbetstagare.

Den av utredningen föreslagna lagen om villkor för intjänande och bevarande av tjänstepension innefattar även bestämmelser som träffar efterlevande. Arbetsgivarverket är tveksamt till om en tvist som uppstår mellan en arbetsgivare och en efterlevande, som alltså inte har, eller har haft, ett anställningsförhållande ska handläggas enligt LRA. Frågan behöver ytterligare analys. Även frågan om partsställningen, vid tvister som rör efterlevande, behöver analyseras ytterligare.

Beslut i detta ärende fattas av generaldirektör Eva Liedström Adler. I den slutgiltiga handläggningen deltog enhetschef Lars Andrén, t.f. förhandlingschef Ken Johnsson, biträdande förhandlingschef Matilda Nyström Arnek, föredragande.

Eva Liedström Adler

Matilda Nyström Arnek